KELEIER AN NAONED

Priz ar skouerenn
3 F

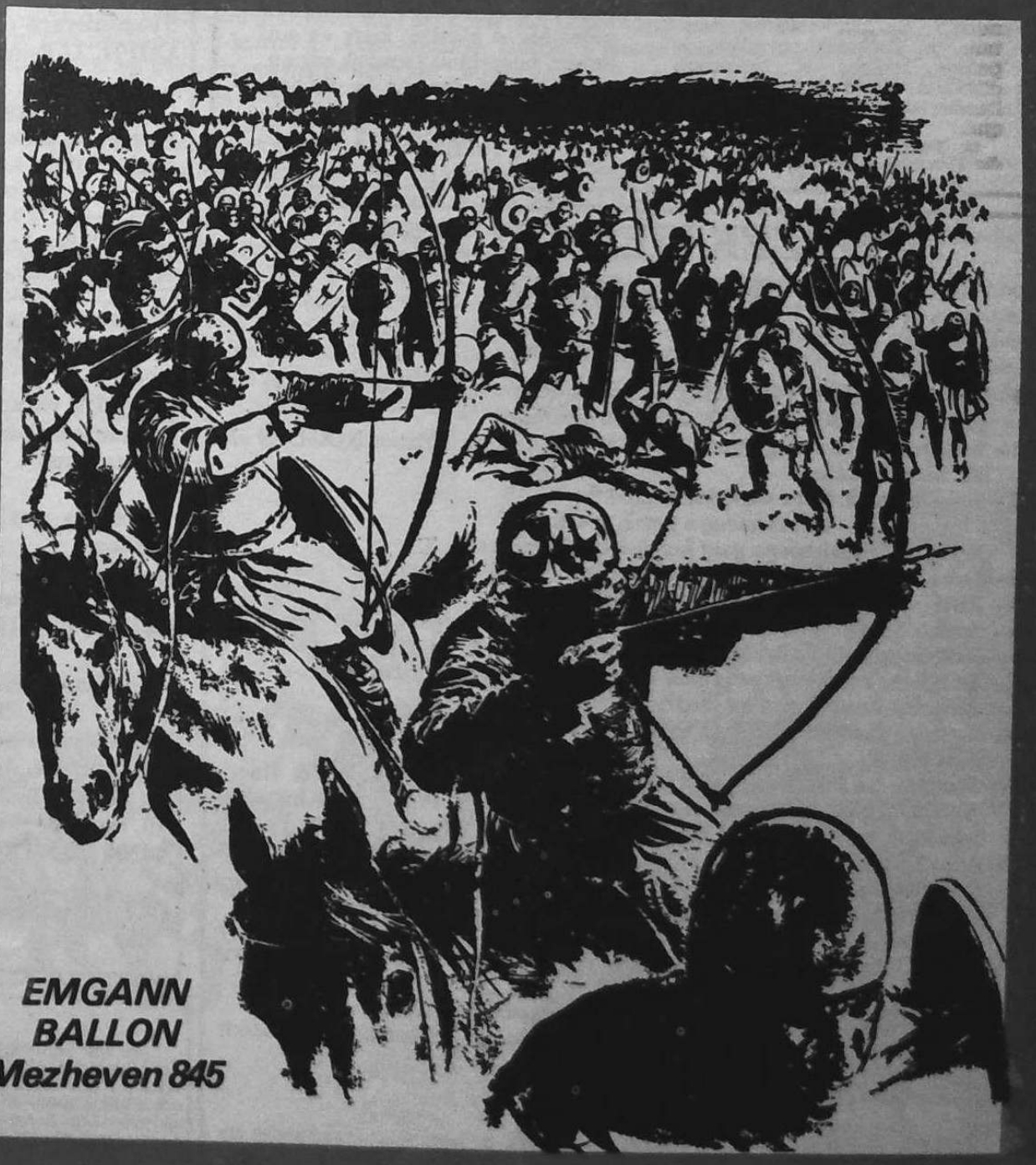

EMGANN
BALLON
Mezheven 845

NIVERENN 6

MEZHEVEN - GOUERE 1976

Ur pennadig a zo bet war ar gelaouenn c'hall **LE MONDE** diwar-benn **KELEIER an NAONED** d'ar 21 a viz Ebrel 1976 :

Le Monde

Bretagne

LES PROGRES DU BRETON : UNE REVUE EN LANGUE REGIONALE. — Un nouveau magazine, entièrement en langue bretonne, vient de paraître. Il a pour titre *Keleier an Naoned* (les Nouvelles de Nantes). Cette publication, tirée à cinq cents exemplaires, traite de l'actualité générale à Nantes et en Loire-Atlantique. Aujourd'hui, dans un certain nombre de jeunes foyers nantais, on s'efforce, en effet, de parler breton, et beaucoup d'étudiants l'apprennent à l'université de Loire-Atlantique.

★ *Keleier an Naoned*, 11, rue de l'Ascension, 44700 Orvault.

Breizh

Araokadennoù ar brezhoneg :

Ur gelaouenn er yezh rannvroel (!)

- Emañ o paouez dont ermaez ur gelc'hgelaouenn nevez, e brezhoneg penn-da-benn. E ditl a zo *Keleier an Naoned*. Tennet e vez 500 skouerenn eus ar gelaouenn-mañ ha pleustriñ a ra war an darvoudoù dre vras en Naoned hag e Liger-Atlantel. E gwirionez e klasker hiziv en un nebeut tiegezhioù yaouank eus an Naoned ober gant ar brezhoneg ha kalz studierien a zesk ar yezh-mañ e Skol-Veur Liger-Atlantel.

PEMZEKTIEZ KELTIEK AN NAONED

(10 - 24 A VIZ MEZHEVEN)

10 – Sonadeg gant AN TRISKELL ha korolladeg *(«Diougan Gwenc'hlan»)* gant bagad-c'hoariva Hédé, e Kastell an Duged
11 – Sonadeg ha kanadeg gant GWALARN, LUG ha Kristen NOGUES en iliz Sant-Nikolaz
12 – En endervezh, fest e straedoù kreiz-kêr.
Gouranadeg e porzh ar c'hastell
En abardaez, abadenn gant lazoù-kanañ breizhat
13 – Gweladenn eus Mirdi ar Verdeadurezh e Kastell an Duged
14 – Taol-grenn : peseurt tisaverezh e Breizh hiziv ?
15 – Breizh hag ar mor : filmoù gant Ronan KEMERE er sal Vasse
16 – Beilhadeg-bobl ha tantad e ti al labourer yaouank
17 – Beilhadeg hengounel en enezenn Feydeau gant korollerien Abertawe, kanerien Bro-Naoned ha sonerien veuz
18 - Sonadeg gant Elena POLONSKA ha La Camerata de Paris, en iliz Sant-Nikolaz
19 - Sonadeg ha korolladeg gant Kevrenn an Naoned, ar bagad Jili Raez, Kelc'h Keltiek an Naoned, Kelc'h Keltiek Ourvez, Pipe-band Kirkcaldy ha korollerien Uheldirioù Bro-Skos, e Kastell an Duged
20 - Gouel Sant-Yann e Teillé
20 - Gouel ar Sicaudais
21 - Taol-grenn : ar vuhez sevenadurel en Naoned hag e Bro-Naoned
22 - Abadenn-c'hoariva ha barzhonegoù gant Gi MOIGN ha Nell REYMOND diwar oberennoù Paol KEINEG, en o-zouez *«Barzhoneg ar vro naonek»* er sal Vasse
23 - Sonadeg eus amzer Anna Vreizh gant al laz-seniñ «Estampie» eus Roazhon ha korolladeg geltiek a-vremañ gant ar C'hilher Ballet e Kastell an Duged
24 - Gouel Sant-Yann e Kastell an Duged

(Moulet ez eus bet ur programm kaer, ennañ ur bern displegadurioù ha skeudennoù, a c'heller goulenn evit 5,00 Lur digant Kreizenn Sevenadur Keltiek Bro-Naoned, 79, Quai de la Fosse, 44000 NANTES).

KELEIER

AN

NAONED

Kelaouenn viziek embannet e Naoned

Rummad nevez

Burevi[illegible] [illegible], quai de la F[illegible] 44000 N[illegible]

Ti-moul[illegible] COPIE [illegible]rneg

Niver a sk[illegible]nnoù tennet eus [illegible]iverenn mañ : 500

Koumanant-[illegible]oaz : 25 F (dek niverenn)

Koumanant -skoazell : 50 F

Kregiñ a ra ar c'houmanantoù e penn-kentañ ar bloaz

Merourez : an Itron Gwenola ROSSINYOL 11, rue de l'Ascension 44700 ORVAULT

Kont-bank : Niverenn 58 190 1081 - Banque Populaire Bretagne Atlantique - Agence du Pont du Cens, 40, route de Rennes 44300 NANTES

CCP (hepdale)

An holl bennadoù embannet e-barzh ***KELEIER an NAONED*** a c'hell bezañ adembannet e kelaouennoù all gant ma veneger o orin. Aotre an aozer a zo da c'houlenn evel-just evit an holl bennadoù sinet (skrivañ da renerezh ar gelaouenn).

Gant aotre hegarat an Ao. Roparz HEMON ez embannomp amañ an destenn vrezhonek savet gantañ diwar **Istor Breizh** La BORDERIE. D'ar sul 27 a viz Mezheven en em vodo Breizhiz evel pep bloaz war lann an emgann e-kichen Baen-Ballon da lidañ an darvoud pouezus-se evit istor hor pobl.

DIEUBIDIGEZH VREIZH : TREC'H BALLON

AN TAOL DIWEZHAN O TONT

— An Abad Didon, kar d'ar roue, a oa bet kemennet dezhañ hep mar edo lu ar Franked o tostaat. Dre se e oa bet ken rok e-keñver ar rener brezhon. Hemañ a glevas ivez ar c'heloù e-kichen Angers. Diouzhtu e oa aet war e giz evit distreiñ d'e vro ; hogen amzer en doa bet da gastizañ kenderv Karl.

Nevenoe a sante mat e oa o vont da c'hoari an taol diwezhañ : ma vije koll, e oa echu Breizh. Koustjed a goustje, e oa ret gounit, ha lakaat evezh eta gant pep tra.

Hag eñ dirak armead stank-divent ar Franked, Nevenoe ne glaskas ket difenn linenn ar Winum. Mont a reas da gemer harp war an Oud, e-tro kember ar stêr-mañ gant an Av. Eno e oa ar gwernioù trubard ma oa bet kondaonet gwechall un darn vat eus armead Beppolen *(1)*.

En hanternoz da Vaen e oa un dachenn aes d'en em gannañ. Ha ma vijent trec'het, n'o dije nemet ur gammed d'ober evit kaout er gwernioù-se ul lec'h-repu dreistdiraez.

Ar Franked, niverusoc'h eget o enebourien, a grede dezho e oant sur da c'hounit. Kerzhout war-eeun a rejont d'al lec'h ma edo ar Vrezhoned. War a hañval, e treuzjont ar Winun war-dro Landegon, ha skeiñ etrezek Baen dre Ranneg. Nepell dirak ar vourc'h-mañ, war-hed ur 1 500 m bennak er biz diouti, e oa ur manati a vent kreiz, anvet Ballon, ha tro-war-dro dezhañ lanneier ma c'halle ar varc'hegerien mont ha dont. Eno edo ar Vrezhoned o c'hedal ar Franked. Hag eno, e deizioù diwezhañ Mezheven 845, e c'hoarvezas an emgann, emgann bras Ballon, un anv da gounaat da virviken en Istor Breizh.

DANEVELLOUR AN EMGANN

Brezhoned an navvet kantved a vrezelekae kalz hag a skrive nebeut. O holl istor politikel ha brezelel a ranker tennañ eus skridoù an danvellourien frank, leun a gasoni hag a zismegañs outo, a ra anezho an nebeutañ a veuleudi a c'hellont.

Amañ, dre chañs rouez, hon eus a-zivout an darvoud-brezel bras-se testenioù a bouez, displeget tost dre ar munud. N'int ket testenioù digant ur Brezhon, siwazh. Er c'hontrol, digant un danevellour a veve pell, war c'hlannoù ar Roen, Reginon abad Prun. Neptuek eo avat ; ha daoust d'ar pellder, e oa gouest da gaout sklerijenn.

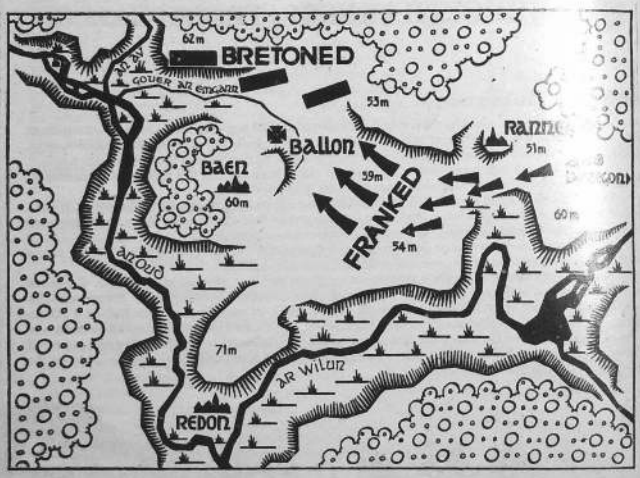

AR VREZHONED WAR VARC'H

Ur sant kozh eus Enez Vreizh, Teliav, repuet er c'hwec'hvet kantved en hol ledenez, a dizhas kaout, hervez ar vojenn, ur c'hras digant Doue : dre anaoudegezh-vat ouzh ar Vrezhoned, o doa e zegemeret, en doa goulennet ma vijent atav, war varc'h, seizh gwech krefivoc'h eget o enebourien.

N'eo ket faos ar vojenn gozh-se moarvat, rak, war a lavar ar skrivagnerien frank, e veze boas ar Vrezhoned en navvet kantved d'en em gannañ atav war varc'h ; o c'hezeg oa ar c'hezeg bihan, treut ha mibin, a zo c'hoazh paot e Breizh, start ha prim o zreid, na souzont dirak skoilh ebet, ha na risklont ket el lec'hioù fall.

Hag i war gein o javed skafiv, ar Vrezhoned, en ur chom pell, a laoske ouzh an enebourien ur c'hazarc'had spegoù, ha neuze e tec'hent kuit a bep tu. Pa vezent heuliet, e tistroent dizale, a-strolladoù, hag adarre e tagent hag e strinkent daredoù ouzh an enebourien aet a-skign o redek war o lerc'h.

An dra-se a rejont e Ballon. Da gentañ, e kredas Karl Voal e c'halle dont a-benn dre gas outo marc'hegiezh pounner ar Saksed. Kerkent ha ma stokas ouzh ar Vrezhoned, e voe tizhet gant o spegoù, hag e rankas kilañ, gwall freuzet, ha mont da guzhat,a-dreñv ar bagadoù frank. Ar re-mañ neuze a oa hep gwarez, mat da dapout taolioù digant ar Vrezhoned. Ar Franked, armet-pounner, kustum d'en em gannañ a-dost gant ar vouc'hall hag ar c'hleze, ne ouient ket penaos ober evit tec'hout diouzh un enebour, dalc'hmat o nijellañ tro-dro dezho, hep morse bezañ paket. Chom diloc'h, renket evit stourm, oa ober ur pal ledan aes da dizhout gant daredoù ar Vrezhoned ; en em aozañ e stumm bannoù evit o diarbenn oa ober d'ar skouadron skafiv dishiliañ a-hed o c'hostezioù hag o heskinañ diastal.

Kar Voal o kuitaat ar c'hamp e kuzh

KARL VOAL A DEC'H

Goude un devezhiad krogadoù e teuas an noz.

An div arme a gouskas an eil dirak eben. Ar Franked a c'hellas kontañ an dud o doa kollet un niver bras anezho.

Antronoz e padas c'hoazh an emgann betek ar pardaez. Brasoc'h e voe c'hoazh kolloù ar Franked. Karl Voal, spontet gant an drouziwezh, a gollas e benn. Kuitaat a reas ar c'hamp en noz, e kuzh diouzh e soudarded, ha tec'hout d'ar pevarlamm betek Ar Mañs.

Ar Franked o tec'hout

D'an trede devezh, diouzh ar beure, pa glevas paotred al lu keloù an dec'hadenn-se, e spontjont d'o zro, hag e krogjont da gilañ.

N'o doa ket ar Vrezhoned merzet-mat ar pezh a raent, m'en em daoljont gant ur youc'hadeg vras war gamp ar Franked. Ha da vont e-barzh dre heg ha da breizhañ. Ur gaer a breizhadeg e voe, rak ar c'hamp, eme Reginon, a oa leun a draoù prizius. Teltenn ar roue gant e holl strobadoù a gouezhas etre daouarn an enebour.

Ne viras ket ar breizhadeg-se avat ouzh ar Vretoned d'en em deurel war an nemorant disterr eus ul lu trec'het ha d'e flastrañ. Ar giladenn eta a yeas dizale d'ar faezhidigezh. Ha Nevenoe, evit echuiñ, a redas gant e wellañ soudarded war-lerc'h ar Franked a-dreuz broioù Roazhon, Naoned, Maen hag Anjou, betek ar stêr Vezen.

Delwenn Nevenoe e Baen-Ballon

(oberenn ar c'hizellour breizhat Raffig TULLOU)

NOTENNOU DIWAR-BENN TREC'H BALLON

1 - War-dro ar c'hwec'hvet kantved, e kasas ar roue frank Gunthram daou benngadour, Beppolen hag Ebrakher, da ziarbenn argadoù ar Brezhon Waroc'h. En un emgann war an Oud, a badas tri deiz, e voe paket soudarded Beppolen er gwernioù, ha kalz anezho kondaonet enno. Gregor Teurgn, en hini eo a gont an dervoud-se.

2 - Notenn gant La BORDERIE : Reginon, abad Prun en eskopti Trier. An abati-se en doa domanioù bras e Breizh en navvet kantved ; ar venac'h pe dud eus o ferzh diazezet en domanioù-se o deus roet da Reginon diskleriadennoù dudius-tre, ne gaver ket e lec'h all.

Berc'hed

Deuit d'an wlpan (1)

— Deuit da betra ?

— Deuit d'an Wlpan.

— Digarezit, met ne welan ket eus petra emaoc'h o komz.

— Eus an doareoù nevez da zeskiñ kembraeg fonnus, emaon o komz. Bez ez eus kentelioù pemp nozvezh ouzh renk bep sizhun ; kentelioù div eurvezh pemp devezh ar sizhun e-pad 10 pe 12 sizhun. War-dro 100 eurvezh kembraeg a zo.

— Ul labour tenn eo !

— Eo, tenn-tre ; met an doare gwellañ hag an hini buanañ evit deskiñ. Ingal e pleustromp war boelladennoù berr ; deskiñ a reomp stummoù yezh mat-tre, hag implijout a reomp anezho o kaozeal a-gevret.

— Pet kelenner ez eus ezhomm evit aozañ un Wlpan ?

— O, kemmañ a ra hervez al lec'h. Se 'zo hervez niver ar gelennerien a vez kavet war al lec'h. A-wechoù tri, a-wechoù pemp. E Caerdydd hag en Aberystwyth ez eus bet aozet un Wlpan gant ugent kelenner.

— Ugent ?

— Ya, bez ez eus ivez skoazellerien a zo deuet da reiñ un tamm sikour, o kaozeal gant ar skolidi.

— Pet skoliad ez eus ezhomm evit aozañ ur rummad kentelioù a seurt-se ?

— Etre dek ha pemzek eo an niver gwellañ ; bez e c'hell a-wechoù bezañ muioc'h, a-wechoù nebeutoc'h.

— Pe oad eo ar skolidi ?

— Se zo hervez, met memestra ar yaouankañ ar gwellañ.

— Piv a aoz an Wlpanoù-se ?

— Kuzul lec'hel an deskadurezh e lec'hioù 'zo, servijoù diavaez ar Skol-Veur e lec'hioù all. *‹Sefydliad Cymru›* en deus roet lañs da uñan ar sizhun dremenet e Aberdâr. Moarvat ez eus strolladoù all oc'h aozañ Wlpanoù all er mare-mañ ; da skouer ez eus unan e skolioù Cartrefle ha Wrecsam en trimiziad-mañ. Bez ez eus ivez kelennerien a youl vat oc'h aozañ unan en trimiziad-mañ. Bez ez eus ivez kelennerien a youl vat oc'h aozañ unan en Oaled *‹Urdd Gobaith Cymru›* e Caerdydd.

An doare ober a gemm hervez al lec'h, met spi ez eus e chom uhel al live e pep hini anezho. Pouezus eo e labourfe ar skolidi hag ar gelennerien a-zevri hag ingal ; tro o deus izili kevredigezhioù evel *‹Merc'hed Y Wawr›*, *‹Ysgolion Meithin›* (a ra war-dro skolioù mamm) hag *‹Yrdd Gobaith Cymru›* da reiñ sikour dezho o kaozeal gant skolidi e bodadoù bihan.

Wlpanoù a vez aozet dija dre Gembre a-bezh, e Caerdydd, Caerfyrddin, Caerffili, Yr Wyddgrug, Rhuthun, Wrecsam, Penygroes, Aberystwyth, Pontypridd, Y Barri, Dinas Powis, Porthmadog, Blaenau Ffestiniog, Penygroes (Arfon) ha Ynysybwl. Sur ez eus reoù all n'int ket war ar roll. Ha bremañ e vez graet e Bangor, Llandudno, Dyffryn, Nantlle, Pwllheli, Porthmadog ha Dolgellau e Gwynedd. Un eil a zo aozet bremañ e Abertawe.

Ma soñj deoc'h eo kalz 100 eurvezh evit deskiñ ur yezh, soñjit e vez tremenet etre 600 ha 800 eurvezh gant ar skolidi e Wlpanoù Kibboutzim Israel. Deskiñ a reont ivez lenn ha skrivañ ar yezh, istor ha hengoun ar vro en ur gaozeal, selaou prezegennoù, oc'h ober pezhioù-c'hoari, hag o kanañ. Ret eo d'ar skolidi Kembre, gouzout ez eus ezhomm amzer, pasianted hag emroüsted evit deskiñ ur yezh nevez, hag en em deuziñ er gevredigezh.

1- *Skol savet e Bro Israel evit deskiñ Hebraeg.*

Amelia Kudenneg

Taolioù-kaer ar soudard dilaouen

Pegeit e chomas evel-se araok disempliañ, n'en devoe KERVOUET soñj ebet. Divatorelliñ a reas, poan vras en e benn. Klask a reas fiñval met dic'hallus a-grenn e voe. Staget e oa gant kerdin.

Diabafañ da vat a reas neuze a-daol-trumm. Koun a zeuas dezhañ en-dro. Skoet e oa bet war e benn ha goude-se n'en devoa mui soñj a dra ebet.

Ur skleur dister o tont eus ur prenestrig pell er voger a ziskouezas dezhañ edo en ur gell vihan. Sellout a reas en-dro dezhañ ha setu ma lammas e galon : un tammig pelloc'h en e-gichen e oa ur c'horf staget eveltañ : Marc'harid DREANO. Serret e oa he daoulagad met, dres pa sellas outi gant anken, e tennas-hi un huanadenn hag e tigoras he daoulagad. He sell spontet a gouezhas warnañ hag ul luc'hedenn a levenez a lugernas en he daoulagad.

‹C'hwi ivez ! emezi. Petra a zo c'hoarvezet ?

— Mezh am eus. N'on ket bet gouest d'ho sikour. Ul lamm-penn am eus graet en traped. Lavarit din : ha kaset hoc'h eus din ul lizher da c'houlenn diganin dont amañ d'en em gavout ganeoc'h ?

Daoulagad ar plac'h a zigoras gant souezh.

‹Me ? Tamm ebet ! C'hwi eo an hini en deus kaset unan din !

— Ho ! Unan am eus kaset deoc'h ?

— Ya 'vat. Hen degemeret em eus em burev. Goulennet ho peus diganin dont d'ho kavout amañ e-lec'h mont d'ar gêr.

— Heñvel-dra evidomp-ni hon-daou ! a c'hrozmolas. Displegañ a reas dezhi pep tra.

‹ Gwelout a ran, eme Varc'harid. *Neuze, ar pal a oa...*

— Kaout ar baperenn. Ya. Heuliet omp bet dec'h moarvat. Evel-se o deus graet ivez war va zro.

— Ha daoust hag-eñ o deus kavet ar baperenn ? a c'houlennas Marc'harid.

— Siwazh. N'on ket evit santout na gwelout, eme ar soudard o sellout ouzh e zaouarn staget.

Ha neuze a-daol-trumm e skrijjont o daou spontet gant ar vouezh a grogas da gomz, ur vouezh hag a seblante dont eus an nec'h.

‹Ya. trugarez deoc'h, emezi. *Ar baperenn am eus. Mat eo pep tra bremañ. N'eus mui kudenn ebet.*

Ar vouezh diwelus-se o lakaas da grisiañ.

‹ An Aotrou MULLER, a hiboudas Marc'harid.

— MULLER a zo unan eus va anvioù. Itron yaouank ker, eme ar vouezh. *Unan hepken eus va anvioù. Ur bern am eus... Keuz am eus da lavarout deoc'h bremañ hoc'h eus lakaet ho fri em aferioù ha direnket va raktresoù, un dra na c'houzañvan morse. Kasaûs-tre eo evidoc'h bezañ dizoloet an ti-mañ. N'hoc'h eus ket bet tro c'hoazh da vont da gontañ pep tra d'ar bolis met hen ober a c'hellfec'h en amzer-da-zoni.*

Aon am eus n'hellan ket fiziañ ennoc'h. C'hwi a c'hellfe prometiñ ur bern traoù din met promesaoù ne vezont ket dalc'het peurliesañ. Ha, c'hwi oar, talvoudus-tre eo an ti-mañ evidon... Eus an ti-mañ ne zeuer morse en-dro. Eus an ti-mañ e loc'her evit ur veaj hir. Ha c'hwi ivez a zo vont d'ober ur veaj hir, m'eus aon. Mantrus eo evidoc'h met n'eus ket tu d'ober a-hend-all...›

Ar vouezh a baouezas e-pad un eilvedenn vert hag hi da adkregiñ :

‹ Ne vo ket skuilhet gwad. Heug am eus ouzh'ar gwad. Va doareoù a zo kalz eeünoc'h. Hag evit gwir n'int ket re boanius, d'am soñj... Mat. Ret eo din mont. Noz vat deoc'h c'hwi ho-taou !

— Selaouit ! HERVOUET a gomze bremañ. *Grit ganin pezh a blijo deoc'h met ar plac'h yaouank-mañ n'he deus graet netra. Ne vo riskl ebet evidoc'h d'he lezel da vont›.*

Met ne voe respont ebet.
A-greiz-holl e youc'has Marc'harid :

‹ An dour ! An dour !

HERVOUET a droas-distroas warnañ e-unan gant poan hag a heulias he sell. Eus un toull e-kichen al lein e kouezhe ur strilh-dour.

Marc'harid a bennfollas hag a youc'has :

‹Emaint o vont d'hor beuziñ !›

C'hwez a zeuas war zibrabant HERVOUET *‹N'eo ket graet c'hoazh ar stal ganeomp,* emezañ. *Ni 'zo vont da c'harmiñ a-bouez-penn evit bezañ sikouret. Hep mar ebet e klevo unan benak. Deomp asamblez !›*

Garmiñ ha youc'hal a rejont a-bouez-penn. Ne baouezjont nemet pa voe raouliet o mouezhioù.

‹ Ne servij da netra, m'eus aon, a lavaras HERVOUET fallgalonet. *Ni 'zo re bell ha moarvat eo bourellet an norioù. E gwirionez m'hon dije gellet bezañ klevet en diavaez, n'eus mar ebet e vijemp bet minwasket gant al loen-hont.*

— Siwazh ! a huanadas Marc'harid. *Ha pep tra a zo va faot din-me. Ho tegaset em eus en afer-se !*

— N'en em chalit ket evit se, plac'hig. Evidoc'h c'hwi eo ez on chalet. Me 'zo en em gavet e degouezhioù dañjerus all araok ha deuet on er-maez diouto. Na fallgalonit ket. Me 'zo vont d'ho tennañ diouzh an enkadenn-mañ. Kalz amzer hon eus. D'an tizh ma strilh an dour hon eus c'hoazh eurvezhioù dirazomp araok ma vije erruet ar gwashañ !

— Na kalonek ez oc'h ! eme Varc'harid. *Morse n'em eus kejet gant un den eveldoc'h, nemet el levrioù.*

— Sotoni. N'eo nemet skiant-vat. Bremañ e rankan en em zizober diouzh ar stagelloù diaoulek-mañ.›

Goude ur c'hard-eur, dre forzh stegnañ ha gwedennañ, en devoe HERVOUET ar blijadur da santout e stagelloù kalz laoskoc'h. Dont a reas a-benn da zaoublegañ evit tostaat e benn ouzh e zaouarzorn ha kregiñ da grignat ar skoulmoù gant e zent.

Ur wech dieubet e zaouarn, ne voe ar peurrest nemet ur gudenn a amzer.

Morzet ha reut e izili goude kement a strivoù, en em gavas dizalc'h ha diouzhtu e reas war-dro ar plac'h. Ur vunutenn diwezhatoc'h e oa dieub d'he zro ivez.

Ne oa erruet live an dour c'hoazh nemet d'o daoufern.

‹ Ha bremañ, eme ar soudard, *ret eo deomp mont kuit›*

Ar c'habiten HERVOUET a sellas ouzh dor ar gellig.

‹Kudenn ebet, emezañ. *N'eo nemet dañvez distrantell. Ar mudurunoù a laosko hepdale›*

Bountañ a reas gant e skoaz. Klevet e voe ar prenn o strakal. Ur strakadenn : an nor a darzhas diouzh e vudurunoù.

Pelloc'h e oa diri. E penn an diri e oa un nor all, un nor prenn start, kreñvaet gant houarn ar wech-mañ.

‹ Un tamm diaesoc'h houmañ, eme HERVOUET. *Fidamdoue ! Pebezh taol-chañs ! N'eo ket moraïlhet !›*

Digeriñ a reas, sellout en-dro dezhañ ha neuze ober sin d'ar plac'h da zont d'e heul. En em gavout a rejont en un trepas a-drek ar gegin. Ur pennad goude e oant dindan an oabl er straed Jules Launay.

‹Ho ! a leñvas Marc'harid. *Ho, pegen spontus eo bet !*

— Paour-kaezh karedig ! He briata a reas. *C'hwi 'zo bet ken kalonek ! Marc'harid. Aelig karet, hag-eñ e c'hellfec'h... Me 'fell din lavarout... Hag-eñ ez asantfec'h... Ho karout a ran, Marc'harid. Dimeziñ a rafec'h ganin ?*

(da genderc'hel)

Berc'hed

An Ikastolas

Ne c'heller ket soñjal en ‹Euskadi› hep ma teufe diouzhtu d'ho soñj ar ger ‹Ikastola›, ken staget eo an obererezh-se ouzh stourm an Euzkariz evit derc'hel da sevenadur o bro.

Petra eo un *‹Ikastola›* ? Ur skol savet gant Euskaregerien o-unan, e-lec'h ma vez kelennet euskareg hag ivez pep dañvez dre an euskareg.

Disheñvel eo an ‹Ikastolas› en Euzkadi ar C'hreisteiz diouzh re Euzkadi an Norz. Ouzhpenn 25 000 skoliad a zo o studiañ en ‹Ikastolas› kreisteiz Euzkadi. E liseoù 'zo evel hini Donostia (Sant Sebastian) e vez kelennet pep tra dre an euskareg. Ha bep bloaz e kresk live ar c'hlasoù e-lec'h ma studier an holl zañvezioù dre an Euskareg.

En Euzkadi an Hanternoz avat ez eo disheñvel an traoù. Chom a ra an ‹Ikastolas› war live ar skolioù-mamm. Krouet int bet dindan intrudu ar SEASKA (Ar C'havell) ; obererezh ar SEASKA n'eo ket hepken sevel skolioù. Ur gevredigezh eo o vodañ kerent ha kelennerien a ren o stourm dre an Euskareg.

Evel en holl vroadoù bihan ar ‹c'hwec'hkorneg› ez eo moustret sevenadur ha yezh Euskariz. Ar galleg a zo en em silet tamm-ha-tamm dre ar skolioù hag ar mererezh, gant an enbroudoù armerzhel, an arallekadur psikologel. Kilet en deus an euskareg tamm-ha-tamm. Rediet eo ar bed an Euskariz da vont da glask labour er-maez o bro ; kollet o deus tamm-ha-tamm o emskiant a Euskariz. Labour SEASKA 'zo adsevel ar sevenadur euskarat e-touez ar vugale. A-bouez eo evit ar vugale mab-den e vefe gwriziennet er metoù m'emañ o vevañ. Dre ar yezh en em santer enbarzhet en ur gevredigezh. Ur bobl ne c'hell ket bevañ hep yezh, evel ne c'hell ket ur yezh en em ziorren hep ur bobl. Ar yezh 'zo d'an d'holl, ne zle ket chom er mirdioù na bezañ implijet hepken gant un dibab a dud.

Obererezh pennañ ar SEASKA eo bezañ krouet an ‹Ikastolas›. Deuet eo an Euskariz a-benn da vont a-biou meur a skoilh (politikel, relijiel, pedagogel) evit krouiñ da vat un obererezh padus. Kroget o deus koulskoude izel-tre :

- E 1969 eo bet krouet an ‹Ikastola› gentañ en Arcangues.
- E 1970 div a zo bet digoret e Sant-Jean-de-Luz hag e Bayonne.
- E 1971 peder e Sant-Palais, Sant-Pée-sur-Nivell, Hendaye, Ciboure.
- E 1972 pemp en Ascain, Ustaritz, Mauleon, Hasparren, Sant-Jean-Pied-de-Port.
- E 1973 unan en Espelette, ha daou glas nevez e Sant-Palais hag e Bayonne.
- E 1974 teir e Biarritz, Bayonne hag e kichen Bayonne.

16 ‹Ikastolas› a zo bet krouet e 6 vloaz !

Ar grommen da heul a ziskouez pegen buan eo bet kresket niver ar skolidi er bloavezhioù tremenet : 400 bugel o teskiñ dre an Euskareg er skolioù-mamm. E 1975-76 kalz skolidi nevez a zo deuet c'hoazh da greskiñ an niver.

Penaos e teu a-benn ar SEASKA da baeañ ar frejoù evit seveniñ seurt labour

Ar skolioù o liessaat, e sav frejoù a bep seurt a vez goloet gant arc'hant dastumet e meur a zoare :

62.8 % eus an arc'ant a zo roet d'an ‹Ikastolas› gant ar gerent, ar brofourien, ar gouelioù aozet gant an dud o-unan.
10.02 % a zo roet gant an tiez-kêr, pe ar c'huzulioù-meur.
28.18 % a zo roet war-eeun d'ar SEASKA gant profourien.

88.75 % eus an arc'hant bet dastumet war-eeun gant ar SEASKA, pe dre an ‹Ikastolas› a servij da baeañ ar gelennerien. Gwall izel e vezont paeet, ne resevont ket ar SMIC bep miz. Tud a vicher int, boazet d'ober war-dro ar vugale. Araok kregiñ ez eont da dremen ur bloavezh en Ikastolas ar Su evit deskiñ doareoù arnevez da gelenn.

Penaos eo bet savet an ‹Ikastolas› hag e pelec'h e vezont dalc'het ?

Krouet eo an ‹Ikastolas› gant kerent euskaregerien a fell dezho lakaat o bugale da zeskiñ ha da skrivañ an euskareg.

E penn-kentañ dreist-holl, en Euskadi ar Su e veze dalc'het an ‹Ikastolas› e tiez prevez, e kuzh ; bremañ avat dre ma kresk niver ar skolidi, int bet rediet d'en em staliañ e tiez brasoc'h.

Hervez al lec'h e kavont bod pe er skolioù dalc'het gant beleien, pe skolioù lik, pe c'hoazh e salioù prestet gant an ti-kêr.

E Sant-Jean-de-Luz, da skouer, eò bet adnevesaet ur sal gant ar c'huzul-kêr evit degemer ar c'hlas. Bez' o deus ouzhpenn ur c'hantina e-lec'h ma chom ar vugale da zebriñ da greisteiz.

E Bayonne, e-lec'h ma'z eus 3 ‹Ikastolas› (4 c'hlas en holl) int lojet gant ar barrez hag er gêr.

Pet bugel a zo en Ikastola ?

400 bugel a oa e-pad ar bloavezh 1974-75. Kresket eo bet ar bloaz-mañ c'hoazh. Niver ar skolidi e pep klas a zo evel-just hervez al lec'h. E kêr Bayonne ez eus war-dro 100, 50 e Sant-Jean-de-Luz, 20 z Sant-Jean-Pied-de-Port, 20 e Biarritz. Bep bloaz ez a an niver war greskiñ. Pa zeu ur c'hlas da vezañ re niverus e vez rannet ha krouet unan all en ur c'harter all eus ar gêr.

Oad ar vugale a zo etre 2 ha 6 vloaz. Ret eo dezho goude-se mont en ur skol c'hallek da genderc'hel. E Sant-Jean-de-Luz emañ e soñj ar gerent krouiñ er bloavezhioù da zont klasoù evit bugale a-us da 6 vloaz.

An doare kelenn implijet a zo doare Freinet ; ar vugale a c'hoari, desket e vez dezho kanaouennoù, rimadelloù, lenn, kontañ, skrivañ, hervez o oad.

E meur a lec'h e vez dalc'het ivez kentelioù euskareg diouzh an noz ha d'ar sadorn d'an endervezh evit ar vugale a zo bet gwechall en ‹Ikastolas›. Skoazelliañ a ra anezho da zonaat an anaoudegezh war ar yezh, ha strishaat an troc'h a zo etre o yezh-vamm hag an hini ez int rediet da implijout er skol hag o deus muioc'h tro da implijout.

E lec'hioù 'zo, e kêrioù dreist-holl, dre ma kresk niver ar skolioù ez eo bet rediet ar gerent d'en em urzhiañ. E Bayonne da skouer, o deus rannet al labour e 5 kengor, karget pep hini eus un dachenn resis.

-kengor an dafer : karget d'ober war-dro al lojeiz, ar c'hantina.
- kengor pedagogel : karget da heuliañ labour ar vugale ha da vodañ ar gerent.
- kengor an arc'hant : karget da zastum an arc'hant. Izel-tre eo skodenn goulennet digant ar gerent, pep hini a ro da nebeutañ 20 lur bep miz. Goloet e vez ar frejoù a drugarez da brofourien vrokus, ha da gouelioù a vez aozet en un doare ingal.
- kengor ar gouelioù : karget da aozañ ar gouelioù hag ivez beilhadegoù.

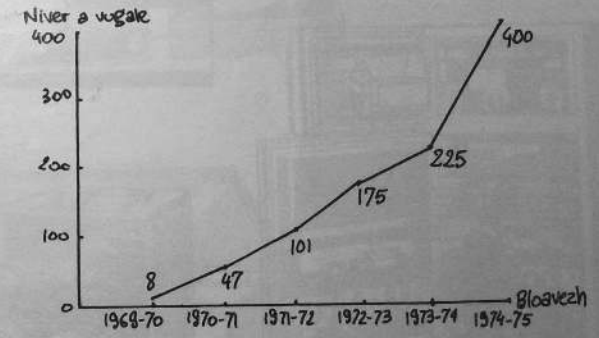

Kengor an darempredoù diavaez : ober a ra war-dro an darempredoù gant tud a c'hell skoazellañ anezho e pep doare.

Lorc'h zo en Euskariz da vezañ deuet a-benn da grouiñ ha da seveniñ seurt oberezh. Diskouez a ra splann e c'hell ur gevredigezh en em urzhiañ drezi hec'h-unan hag en em ren. Moustret, gwasket, dismegañset, tennet diganto pep intrudu e-pad kantvedoù, int deuet a-benn da gadarnaat o fersonelezh ha da adkavout ar fiziañs kollet.

Ur skouer a zalc'husted eo a c'hell kalz a bobloù tennañ gounid diouti. Perak chom da glemm ha da c'hortoz ken na vefe gwellaet hor Planedenn. Deomp eo da sammañ ar giriegezh war hor choug.

Barc'hed

ROIT DEZHO O ANVIOU BREZHONEK

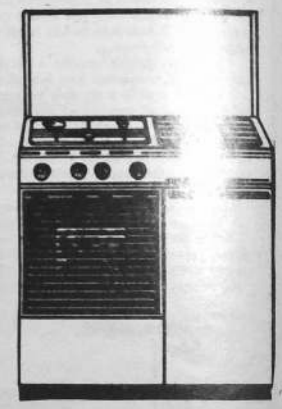

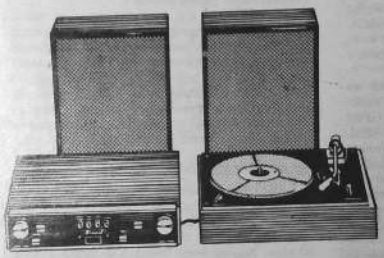

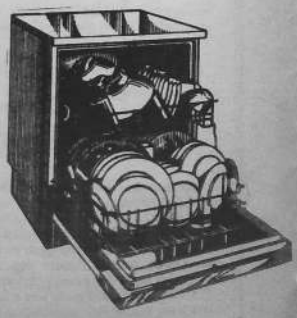

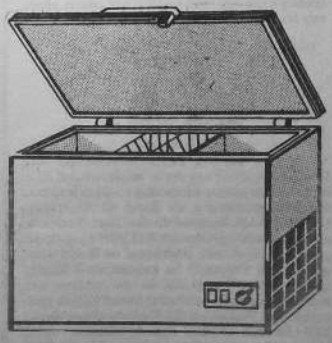

KELEIER

GWASKEREZH EN EUSKADI

N'he deus ket kemmet kalz stad an traoù en Euskadi ar C'hreisteiz abaoe marv Franco. Aotreet eo bet implij an euskareg evit traoù 'zo ha prometet en deus gouarnamant Madrid reifi en-dro da ziv rannvro (war beder), lod eus an emrenerezh (armerzhel hepken) o doa bet gwechall. N'eus ket anv avat da reifi en-dro da Euskadi ar C'hreisteiz un emrenerezh gwirion evel an hini en doa e 1936 da vare ar Republik. Er c'hontrol e vez mouget didruez gant ar bolis hag an arme kement striv evit gounit muioc'h a frankiz.

D'an 2 a viz Meurzh e voe diskleriet un harz-labour hollel e kêr Vitoria (180 000 annezad enni) hag aozet e voe un dibunadeg vras d'an 3 a viz Meurzh gant 10 000 micherour enni. Argadet e voent gant ar bolis ha lod a glaskas repu e-barzh un iliz met ar bolis a laoskas greunadennoù-daeraouiñ dre ar prenestroù hag a dennas gant fuzuilhoù war ar re a yae er-maez. Tri den a voe lazhet evel-se, 25 gloazet ha 5 gloazet fall-tre (unan anezho a zo marvet un nebeut devezhioù goude).

N'eo ket bet spontet pobl Euskadi gant ar gwaskerezh euzhus-se ha war-dro 50 000 Euskarad o deus kemeret perzh en obidoù an tri micherour lazhet e Vitoria. Galvet eo bet an holl labourerien d'un harz-labour hollek e peder rannvro Euskadi ar C'hreisteiz d'an 8 a viz Meurzh. Ur vro varv-mik e voe eta Euskadi ar C'hreisteiz d'an deiz-se peogwir e kemeras perzh en harz-labour 500 000 labourer dre Euskadi a-bezh, darn vrasañ al abourerien e Bilbao hag e San-Sebastian ha 95 % anezho zoken e Vitoria.

DILENNADEGOU E THAILAND

Aozet ez eus bet dilennadegoù hollel e Thailand d'ar 4 a viz Ebrel ha 50 strollad politikel o deus kemeret perzh enno. Trec'het eo bet ar strollad frankizour renet gant an tevezeg Kubrit PRAMOT ha kemeret lec'h hemañ e penn ar gouarnamant gant e vreur Seni PRAMOT, renet ar Strollad demokrat (eus an tu dehou, a-du gant ar Stadoù-Unanet). Ouzhpenn 40 % eus ar mouezhiadoù a zo aet gant ar strollad demokrat, bet krouet tregont vloaz 'zo gant Seni PRAMOT. Breutaer eo hemañ war e vicher ha brudet eo er vro en abeg d'ar stourm en deus renet a-enep d'ar Japaniz e-pad ar brezel-bed diwezhañ.

STADELADUR AN ARAMCO

E Panama City (Florida) ez eus bet sinet d'an 12 a viz Meurzh un emglev etre gouarnamant Arabia Saoudat hag ar c'hevredadoù norzamerikat brasañ. Ar c'hevredad ARAMCO (Arabian American Oil Company) perc'hennet gant EXXON (30 %), TEXACO (30 %), Standard Oil of California (30 %) ha MOBIL (10 %) a zo bet gwerzhet en e bezh da Arabia Saoudat. ARAMCO a zo unan eus [illegible]adoù brasañ ar bed ha gouest eo da gas'hañ 500 milion tonenn tireoul bep vloaz. Muioc'h eget ar Stadoù-Unanet) ha marteze [illegible]illiard hep dale. Sevel a ra gweleadoù [illegible] Arabia Saoudat da 25 milion tonenn !

E gwirionez n'o deus ket gra[illegible]evar c'hevredad norzamerikat un afer fall [illegible]obet. Ganto bepred e vo prenet hag adwerzhet tireoul Arabia Saoudat ha mirout a raint [illegible]unid 0,22 dollar war bep barilh, da lesoni eo 544,4 milion dollar bep vloaz. Kement-se a vo kemeret diwar-goust ar vevezerien hag ar c'hevredadoù bras ne glaskint ket gwrezan o frizioù-gwerzhañ evel-just.

AN AO. WILSON O VONT KUIT

D'ar 16 a viz Meurzh en deus an Ao. Harold WILSON, tevezeg (ministr kentañ) Bro-Saoz roet e zilez d'ar rouanez, pezh en deus souezhet an holl. Displeget en deus e oa o paouez bezañ 60 vloaz hag en doa c'hoant diskuizhañ. Abaoe 1945 ez eo kannad e Huyton (Lancashire) hag anvet eo bet da Vinistr ar Post pa oa 31 bloaz hepken (o tont da vezañ eta ar ministr yaouankañ en istor Bro-Saoz abaoe PITT). Rener Strollad al Labour e oa abaoe 1963 ha tevezeg e voe etre 1964 ha 1970 hag adarre abaoe miz Meurzh 1974.

Ne voe ket aes dibab ur rener all evit Strollad al Labour hag evit ar gouarnamant, en e lec'h. Goude meur a zilennadeg ha meur a ziviz e voe dibabet d'ar 5 a viz Ebrel an Ao. James CALLAGHAN, lesanvet «tonton Jim». Koshoc'h eo koulskoude eget Harold WILSON peogwir eo ganet e 1912. A orin iwerzhonat eo (e dad a oa genidik eus Corcaigh) ha kannad eo e Kêrdiz abaoe 1945. Daoust da se ne seblant ket kompren gwelloc'h kudenn ar brioù keltiek eget e genvreur. Ezel eo eus Strollad al Labour abaoe 1931 ha bet eo bet ministr meur a wech (Aferioù-diabarzh, Ekonomiezh, Aferioù-Diavaez).

KORSIKA O FINVAL

En toullbac'h emañ bepred an Doktor Edmond SIMEONI, bet harzet d'an 28 a viz Eost 1975 da heul darvoudoù Aleria (23 a viz Eost) pa voe lazhet daou archer gall. Evit ar bedervet gwech o deus goulennet e vreutaerien (alvokaded) e zieubidigezh hag evit ar bedervet gwech eo bet nac'het dezho. (Ur vezh eo mirout tud e giz-mañ en toullbac'h. Emañ hor c'henvroad Per LOCQUET o c'hortoz ivez en e doull abaoe mizvezhioù. Un den didamall a rank bezañ barnet. Un den didamall a rank bezañ lezet da vont diouzhtu).

D'an 3a viz Ebrel ez eus bet un dibunadeg vras dre straedoù Bastia evit goulenn dieubidigezh Edmond SIMEONI. Aozet e oa gant ar C.G.T., ar C.F.D.T., ar F.E.N. hag an aozadurioù broadelour. Ouzhpenn 10 000 den o deus kemeret perzh en dibunadeg-se, kalz anezho o youc'hal *«Libertà per i patrioti !» (Frankiz evit ar vrogarourien !)*. Araok en em guitaat o deus kanet holl *«U Columbu»*, kan broadel Korsika.

En em zivodet en deus nevez 'zo an aozadur kuzh *«Talbenn ar Gouerien evit Dieubidigezh Korsika»* goude bezañ kaset da benn ouzhpenn 200 taol-sponterezh en enezenn e-korf daou vloaz. Krouet ez eus bet un aozadur nevez, e anv *«Fronte Corsi» (Talbenn Korsika)*, e bal *«lakaat gwirioù broadel pobl Gorsika da vezañ anavezet»*

MARV LUCHINO VISCONTI

Marv eo Luchino VISCONTI e Roma d'ar 17 a viz Meurzh 1976. Ganet e oa e 1906 ha brudet eo evel unan eus gwellañ filmaozerien Italia hag ar bed. Setu anvioù e filmoù brudetañ : *Ossessione, Emañ an douar o krenañ, Bellissima, Senso, Nozvezhioù Gwenn, Rocco hag e Vreudeur, Ar re zaonet, Ludwig, Ar c'hazh-ki, Marv e Venezia, Feulster ha Trivliadoù...*

KUDENNOU GANT AR BOBLANS E BANGLADESH HAG EN INDEZ

E Bangladesh (gwechall Pakistan ar Reter) e vez kavet uhelañ tudegezh ar bed : 525 ann/km^2 War 75 milion annezad, ez eus ouzhpenn an hanter (54 %) hag a zo dindan 20 vloaz ! Tonket eo eta poblañs ar vro da greskiñ c'hoazh kalz muioc'h a-benn un nebeut bloavezhioù pa vo erruet an holl re yaouank-se en oad da gaout bugale d'o zro. Setu perak e ra ar gouarnamant ur bruderezh dibaouez evit an hentennoù-hilastaliñ ha roet e vez ur yalc'had d'an holl re a asant bezañ difrouezhet.

Kalz brasoc'h eo an Unaniezh Indezat ha kalz brasoc'h eta ar c'hudennoù. Ganti 2,5 % eus douaroù ar voull-douar, he deus 15 % eus poblañs ar bed (600 milion annezad). Sevel a ra an dudegezh da 180 ann./km^2 met kavout a reer en iskevandir ec'hon-mañ menezioù uhel ha dezerzhioù bras, ha kalz uheloc'h eo an dudegezh er c'hompezennoù. Bez ez eus 6,4 bugel ez geitat e pep tiegezh indat. War vuanaat ez a kreskidigezh ar boblañs : kresket he deus eus 21,64 % etre 1951 ha 1961 hag eus 24,80 % etre 1961 ha 1971. Hiziv e kresk bep bloaz eus 15 milion (kement ha poblañs ar broioù keltiek pe dost !). Diskennet eo ar feur-genel eus 4,81 % da 3,7 % abaoe 50 vloaz met diskennet izeloc'h c'hoazh en deus ar feur-mervel eus 4,72 % war-dro 1921 da 1,56 % e 1970 !

Bez ez eus hiziv 400 milion Indezad dindan 30 vloaz. E-touez 105 milion koublad en oad da gaout bugale, n'eus nemet 15 milion anezho a ra mui pe vui gant hentennoù-hilastaliñ, daoust d'ar bruderezh stank a vez graet e pep lec'h evito. Setu perak emañ ar gouarnamant-kreiz e sofij embann ul lezenn nevez evit difrouezhiñ dre ret an holl dud o devo bet daou pe dri bugel dija. E Stad Benjab ez eo zoken un torfed diwar-vremañ kaout un trede bugel en un tiegezh ha kaset e c'hell bezañ an tad d'an toullbac'h evit-se, hep menegiñ an telloù-kastiz !

DILABOUR E BROIOU AR C'HORNOG

Hervez Burev Etrevroadel al Labour ez eo tremenet niver an dud dilabour e broioù ar C'hornog (Kornogeuropa, Stadoù-Unanet, Kanada, Japan, Aostraília, Zeland-Nevez), eus 13 milion da 18 milion etre miz Kerzu 1974 ha miz Kerzu 1975.

TAOL-STAD E BUENOS-AIRES

D'ar 24 a viz Meurzh he deus anavezet Arc'hantina he c'hwec'hvet taol-stad («golpe de Estado» e spagnoleg) abaoe hanter-kant vloaz (1930, 1943, 1955, 1962, 1966 ha 1976). An Itron Isabel PERON, Prezidantez ar vro, a zo bet kemeret he lec'h gant rener an arme, ar jeneral Jorge Rafael VIDELA (lesanvet «El Huesco», «an askorn» rak treut-askorn eo). Den n'eo bet souezhet er vro, nemeti hec'h-unan marteze rak abaoe pell edod o c'hortoz an dra-mañ ha souezhus eo zoken he dige gellet chom hi e penn ar vro e-pad 21 miz. Dindan renerezh an Itron PERON ez eas falloc'h-fallañ an traoù gant ar vro. Koust ar vuhez a greskas eus 423 % etre miz C'hwevrer 1975 ha miz C'hwevrer 1976 da skouer ha drouklazhet e vez ur bern tud pep miz a zehou hag a gleiz. Siwazh ne yelo ket gwelloc'h an traoù gant an arme moarvat.

Isabel PERON a zo bet ganet en Arc'hantina e 1931. Dañserez war he micher e kejas gant an Diktatour Juan PERON, goude e ziskar, e Caracas e 1955 (pe e Panama e 1956, ne ouzer ket mat) ha dont a reas diouzhtu da vezañ e sekretourez. Intañv e oa Juan PERON (marv e oa e wreg Eva e 1952, hag hi azeulet c'hoazh hiziv gant an holl Arc'hantiniz evel ur santez) ha dimeziñ a reas gant «Isabelita» e 1961 e Madrid, e lec'h ma veve en harlu.

E 1973 pa zivizas ar soudarded reiñ en-dro ar gouarnamant d'ar bobl e voe aozet dilennadegoù er vro met difenn a rejont ouzh PERON da zont d'en em ginnig. Ur mignon dezhañ, Hector CAMPORA, a voe dilennet neuze e miz Meurzh 1973 ha reiñ a reas e zilez nebeut amzer goude evit lezel ar plas da Juan PERON. Aozet e voe delennadegoù nevez d'an 23 a viz Kerzu ha dilennet e voe Juan PERON war un dro gant e wreg Isabel evel Is-Prezidant. Pa varvas Juan PERON e teuas eta Isabel da vezañ Prezidantez ar vro, d'ar 1añ a viz Gouere 1974.

Eviti da vezañ ur vro binvidik-tre, ne zeu ket a-benn Arc'hantina da gavout he c'hempouez ha da vont war-raok. Emañ un doare brezel-dia-barzh kuzh oc'h ober e reuz er vro abaoe bloavezhioù. Ar sindikad bras, ar C.G.T. a voe e-pad bloavezhioù diazez ar gouarnamant renet gant Juan PERON met brein eo darn eus e renerien ha ne reont foutre kaer gant kudennoù ar vicherourien. Amjestr-tre e oa politikerezh PERON, hag efi sokialour ha damfaskour war un dro. Goude e varv en deus tarzhet an Emsav peronour, lod o vont gant an tu dehou-pellañ, re all, evel ar «Monteneros», o vont gant an tu kleiz pellañ. Bez ez eus ivez an aozadur dispac'hel kuzh, «Ejercito Revolucionario del Pueblo» (Arme dispac'hel ar bobl) hag a ren ur «guerilla» didruez a-enep d'ar bolis ha d'al lu. Kavout a reer ivez er vro aozadurioù eus an tu dehou pellañ evel an AAA (Allianza Anticommunista Argentina) (Kevre Enepkomunour Arc'hantina) hag a zrouklazh tud eus an tu kleiz : renerien bolitikel, renerien sindikadoù, beleien zoken... Seblantout a ra an arme bezañ an nerzh nemetañ er vro evit degas urzh ha setu perak en deus divizet adkregiñ er galloud ur wech ouzhpenn «evit saveteiñ ar vro». Emañ Arc'hantina o pellaat mujioc'h-mui diouzh an demokratelezh evel hec'h amezeien : Chile, Paraguay, Brazil hag Urugway.

MARV «MONTY»

Marv eo ar marichal saoz Bernard Law MONTGOMERY, bet lesanvet «MONTY» gant e soudarded, d'ar 24 a viz Meurzh, [illegible] oa e 1887, anezhañ mab un eskob anglikan[illegible] ket karet kalz en Iwerzhon rak stourm e [illegible]enep d'ar vroadelourien e-pad ar bro[illegible]biñ. Brudet eo dreist-holl en abeg d'an e[illegible]adeg-vrezel a renas etre miz Eost ha miz [illegible] 1942 a-enep da ROMMEL, «louarn an d[illegible]», ha d'an Afrika Korps, e dezerzh Libia, e[illegible] da El Alamein.

GWASKEREZH E BRAZIL

Abaoe 12 vloaz emañ ar galloud gant an arme e Brazil ha kement-mañ en deus [illegible] d'ar vro ur stabilder a vanke dezhi araok (hag a vank bepred da zarn vrasañ ar brioù e Latinamerika, nemet marteze Mec'hiko ha Venezuela). A-drugarez d'an arme ha da skoazell ar Stadoù-Unanet en deus gallet Brazil dioren buan-tre e armerzh (ekonomiezh) e-pad ma'z ae war gil brioù all evel Urugway pe Arc'hantina. Anv a zo alies eus ar «burzhud brazilian» hag an holl Vraziliz a zo lorc'h enno gant o bro hag a soñj dezho e vo Brazil e-touez brioù kentañ ar voull-douar er c'hantved a zeu.

Ar stabilder hag araokadennoù (gwirion) an armerzh a goust ker d'ar bobl avat. An demokratelezh n'eo mui nemet ur c'hoari goullo hag ar prezidant a c'hell ober forzh petra pe dost rak gantañ emañ an holl c'halloudoù. Abaoe daou vloaz emañ ar jeneral GIESEL (a orin alaman) e penn ar vro. N'eus nemet daou strollad aotreet e Brazil : ARENA, strollad ar gouarnamant (nemet margodennoù ennañ), ha M.D.B. (emsav demokratel Brazil), hag a zo sañset bezañ strollad an eneberezh met n'en deus ket an aotre da damall ar gouarnamant. Berzet eo evel-just ar strollad komunour ha strolladoù all an tu kleiz. Abaoe daou vloaz hepken ez eus bet harzet ouzhpenn 1 000 ezel eus M.D.B. Nevez 'zo, d'an 30 a viz Meurzh ez eo bet torret eus e garg Lysaneas MACIEL, kannad Rio de Janeiro, un den kalonek hag a stourm evit an demokratelezh en e vro. En arvar emañ hiziv da vezañ harzet deiz pe' zeiz. Boureviet ha drouklazhet e vez ur bern tud gant ar bolis, an arme pe «skouadronoù ar marv», aozadurioù damguzh eus an tu dehou pellañ. Met n'eus ger ebet diwar-benn kement-mañ er c'helaouennoù ha ne oar darn vrasañ ar Vraziliz netra eus kement-mañ...

War a seblant, ez a ar «burzhud brazilian» war echuiñ pe da nebeutañ war c'horrekaat rak tremenet eo feur-kreskiñ an armerzh eus 10 % e 1974 da 4 % e 1975 (feur-kreskiñ ar boblañs a zo 3 % !) ha kresket o deus ar prizioù eus 30 % e 1975.

SU-AFRIKA WAR UN HENT DALL

Lakaomp e lavarfe un deiz ar gouarnamant gall evit diskoulmañ da vat kudenn Vreizh : «O.K. Roet e vo o frankiz d'ar Vretoned. Neket e Breizh a-bezh rak n'o deus ket ezhomm a gement-mañ met bodet e vint e Kernev-Uhel ha dont a raio Kernev-Uhel da vezañ ur vro dieub gant he gouarnamant dezhi hec'h-unan ha marteze zoken gant dileuridi e New-York... Peurrest Breizh avat a chomo ganeomp. Tu a vo da zegemer Bretoned e peurrest Breizh evit labourat e labouradegoù Brest, Roazhon ha Naoned da skouer, met gant ma vo ganto ur pasport hag un aotre-labourat...».

Kement-mañ a zo mui-pe-vui ar politikerezh heuliet abaoe un nebeut bloavezhioù gant gouarnamant Pretoria. Bez ez eus 15 milion den du ha 4 milion den gwenn. Ret e vo reiñ o frankiz deiz pe zeiz d'ar re zu. Bodet e vint eta e kornioù-bro bihan, «bantoustanoù» pe «homelands» a vo roet dezho tamm-ha-tamm o emrenerezh hag o frankiz. A-benn ar fin e vo bet roet d'ar re zu 13 % eus ar vro hag ar peurrest (87 %) a chomo gant ar re wenn. Evel-se e vo diskoulmet ar gudenn. Evel-just e vo re baour ar «bantoustanoù» evit magañ o foblañs met aotreet e vo ar re zu da vont da labourat en tiriegezhioù «gwenn» gant ma vo ganto pasportoù hag aotreoù-labourat peogwir e vint estrenien enno. N'o devo ket o lod eus pinvidigezhioù ar vro peogwir e vint estrenien ha ma n'int ket fur e vint kaset kuit en-dro diouzhtu da harzoù o bantoustanoù. Roet e vo ur skoazell-arc'hant moarvat gant ar re wenn da renerien ar bantoustanoù, gant ma chomint fur. Poellek-tre eo ar politikerezh-mañ. Ur diaesterig a netra a sav bremañ siwazh : ar re zu ne seblantont ket bezañ ken laouen-se da zont da vezañ «dieub» ha c'hoant o deus bremañ da lavarout o soñj.

E miz Du 1976 e teuio an Transkei da vezañ ur vro dieub, enni 4 milion morian, dindan anv **XHOSA** (rener-meur ar Stad nevez : an Ao. Kaiser MATANZIMA). Ar vorianed zoulou hag a zo ar ouenn niverusañ e Su-Afrika (6 milion) o devo ivez ur vro dieub hec'h anv **KWAZULU**, hep dale. Met ar vro-mañ ne vo ket en ur pezh nemetken. Rannet e vo e dek enezenn, rannet etrezo gant tiriegezhioù «gwenn»... An Ao. BUTHELEZI, rener ar ouenn Zoulou n'eo ket laouen-laouen gant an «dieubidigezh» souezhus-se. Diskleriet en deus d'ar 14 a viz Meurzh dirak 12 000 morian :

«Ar re a fell dezho rannañ hon douar genidik a ya a-enep da red an istor... An istor a vo trec'h war an apartheid. Trec'h e vo rak an istor a zo graet a-benn ar fin gant ar bras niveroù ha n'eo ket gant ar bihanniveroù. N'hell ket ar bihanniveroù bezañ trec'h atav «Astenn a reomp hiziv hon dorn gant mignogniezh davet tud gwenn Su-Afrika, moarvat evit ar wech diwezhañ...».

Nec'het eo bet gouarnamant Pretoria gant ur seurt prezegenn rak sellout a rae ouzh an Ao. BUTHELEZI evel un den «sur». Ar Reverend

DISONJET EO HIZIV AR GURDED

Merket eo bet istor ar bed abaoe ugent vloaz gant an didrevadennerezh. Kevandirioù a-bezh hag a oa e krabanoù an Europiz, a zo deuet buan-tre da vezañ broioù dieub. An trevadennoù portugalat, Ginea, Angola, Mozambike, h.a... a voe ar re ziwezhañ e lec'h ma teuas an dud da vezañ mistri en o broioù dezho. Daoust d'ur bern darvoudoù mantrus (evel da skouer en Ouganda gant an diktatour euzhus Idi AMIN), e voe an didrevennadur un araokadenn a-bouez bras-tre en istor an denelezh. Siwazh ne oa ket mat alies an harzoù treset gant an drevadennerien europat war gartennoù ar bed ha kavout a reer muioc'h-mui a vinorelezhioù gwasket, bihanniveroù war dachenn ar ouenn, ar yezh, ar gravez (relijion). Ar re-mañ n'o deus ket ar gwir da vezañ int o-unan war o douar, peogwir ez int staget ouzh ur vro vrasoc'h a glask diskar o fersonelezh pe rannet etre div pe deir Stad. Mouget e vez an dud da skouer mui-pe-vui e Su-Soudan, e Biafra, en Eritrea, e Baloutchistan, e Pachtoustan, er c'hornioù-bro berberek e Norz-Afrika, h.a...

E-touez ar pobloù gwasket-se ez eus ar Gurded ha na gomzer ket mui kalz diwar o fenn hiziv. Ar bobl-mañ a zo koulskoude ouzhpenn 15 milion den enni, da lavarout eo muioc'h eget ma'z eus en div drederenn eus ar broioù a gas dileuridi da New-York (ret eo kaout 500 000 annezad en ur vro da nebeutañ evit gellout kas dileuridi du-hont). N'eus ket tu da nac'h ez int ur vroad dishefivel diouzh ar re all a vev en o c'hichen ha diskouezet mat o deus dre vloavezhioù ha bloavezhioù stourm o c'hoant da vezañ mistri en o bro. Ar gwir he deus ar bobl gurdat da vezañ dieub. Den ebet avan na gomz ket mui eus ar Gurded koulskoude ha dic'hoanag e seblant bezañ o zonkañ a-raok d'ur vroad hiziv.

Rannet eo ar bobl gurdat etre pe[illegible]. E Turkia, Iran ha Siria n'o deus bet [illegible] ar Gurded gwir ebet koulz lavaret. Ne [illegible] ket implijet o yezh nag er skolioù [illegible] er c'helaouennoù nag er melestradur.

En Irak avat, o doa gounezet [illegible]ioù sevenadurel da vare ar Saozon met ar [illegible]-se a seblant bezañ en arvar hiziv goude bezañ digezh ar Gurded. E miz Meurzh 1970 [illegible] doa asantet gouarnamant Bagdad da [illegible] d'ar Gurded un emrenerezh ledan-tre. Ar c'hontrol a oa da vezañ eil yezh Irak. Ul lod eus ministred ar gouarnamant e Bagdad a ranke bezañ Kurded. Kelennet e oa da vezañ ar c'hurdeg en holl skolioù kurdat, h.a... Ne voe ket lakaet da dalvezout an emglev-mañ siwazh (moarvat en abeg d'ar gweleadoù-tireoul hag en em gave an darn vrasañ anezho e Kurdistan). Setu perak ez adkrogas ar brezel e 1974 etre ar Gurded ha gouarnamant Bagdad. Skoazellet e oa bet ar Gurded gwechall gant an Unaniezh Soviedel ha da heul gant ar Stadoù-Unanet met neuze ne oa mui bro ebet evit reiñ sikour dezho. Skoulmet e voe zoken un emglev kuzh etre Shah Iran ha gouarnamant Bagdad ha mouget e voe emsav ar Gurded er gwad ha lazhet ur bern stourmerien met ivez merc'hed, bugale ha kozhidi (gant armoù gwerzhet gant Bro-C'hall ha Rusia).

C'hoarvezout a reas kement-mañ e miz Meurzh 1975 hag abaoe ne gomzer ket mui eus ar Gurded. Miliadoù ha miliadoù a Gurded a zo bet dilec'hiet ha kaset dreist-holl da greisteiz Irak, tra ma veze kaset Arabiz e Kurdistan. Kaset e vez en-dro ur politikerezh arabekadur spontus, gwashoc'h c'hoazh eget an hini bet kroget e 1970. Ne chom mui Kurd ebet koulz lavaret er c'hornioù-bro e lec'h ma kaver eoul. Ne vez ket mui kelennet ar c'hurdeg er skolioù. Ne vez mui kemeret Kurdad ebet en arme nag er bolis. Daskoret eo bet lod eus ar repuidi gurdat gant Iran da Irak (nemet 80 000 a zo aotreet da chom gant ar jeneral BARZANI, rener kozh ar vro). Skol-veur al Lizhiri Kurdek, bet krouet e Bagdad e 1959 a zo bet klozet nevez 'zo.

N'o deus ket renerien Irak d'en em chalañ gant pezh a c'hell sofjal broioù all. Gouzout a reer penaos eo bet diskaret ar vroad armeniat, tri ugent vloaz 'zo, gant an Durked. Kavet o doa ar re-mañ, pell araok Adolf HITLER, an «diskoulm diwezhañ». Tu a zo d'en em c'houlenn hag efi e chomo c'hoazh ur bobl gurdat a-benn un nebeut bloavezhioù.

(Peogwir ez eus amañ anv eus ar Gurded, e rankomp lavarout ur ger diwar-benn ur paotr hag a voe ur mignon bras dezho, Jean-Pierre VIENNOT e anv. Klevet hon eus kelioù eus e varv nevez 'zo, é menezioù Baloutchistan, diwar ur c'hlefivet prim pe etre krabanoù forbanned hervez gouarnamant Karachi, ha moarvat lazhet gant polis ar vro evit gwir. Jean-Pierre VIENNOT a oa ur Gall kaloniek a stourme dibaouez evit frankiz ar broioù bihan gwasket. Anavezout a rae mat kudenn Vreizh ha kenlabouret en doa meur a wech gant Per DENEZ er gelaouenn AR VRO o kas keleier diwar-benn stourm ar Gurded. Savet en doa e Paris ur c'homite europat evit difenn gwirioù broadel ar Gurded. Kelenner e oa e Skol-Yezhoù ar Reter e Paris ha beajet kalz en doa dre vroioù ar Reter-Nesañ : Kurdistan, Dhofar, h.a... Marv eo e-touez meuriadoù baloutchat gwasket gant gouarnamant-kreiz Pakistan...).

DIHUN KATALONIA

Sebezus eo arvestiñ hiziv ouzh dihun ar spered broadel e Katalonia goude bloavezhioù a waskerezh dindan veli FRANCO.

D'an 3ha d'ar 4 a viz Ebrel o deus dibunet 20 000 den dre straedoù kêr Varselona o c'houlenn «frankiz, distaoliadeg, emrenerezh» ha krogadoù sirius a zo bet neuze gant ar bolis. Breudoù kuzh Katalonia (a gaver enno an holl nerzhioù demokratel) o deus galvet d'un harz-labour hollek d'ar 5 a viz Ebrel e Barselona... E pep lec'h ma tremen, e ra ar c'haner RAIMON ur berzh spontus... E pep lec'h e c'houlenn an dud un dezvad-emrenerezh par d'an hini a badas eus 1932 betek 1939.

Abaoe un nebeut bloavezhioù e kresk buan-tre an embann levrioù e kataloneg hag abaoe derou ar bloaz-mañ ez eus muioc'h-mui a bennadoù katalonek en holl gelaouennoù. N'eus nemet *La Vanguardia* hag a chom «digontamm», lorc'h enni da vezañ ar gelaouenn spagnolek gwellañ (embannet e Barselona ha tennet ouzhpenn 250 000 skouerenn anezhi). Er c'helc'hgelaouennoù sizhuniek embannet dre ar vro e sav bremañ lod ar pennadoù katalonek da 70 %. Ar skingomz ha zoken ar skinwel kontrollet gant ar gouarnamant, a zigor an nor tamm-ha-tamm d'ar c'hataloneg. Muioc'h-mui e vez graet gant ar c'hataloneg evit an anvioù-tud hag ar chomlec'hioù.

An darvoud pouezusañ a zo c'hoarvezet hep mar ebet d'an 23 a viz Ebrel, devezh San Jordi (Sant Jord), pareon ar vro. Deuet eo er-maez niverenn gentañ **AVUI**, ar gelaouenn bemdeziek kentañ e kataloneg penn-da-benn abaoe dibenn ar brezel-diabarzh (ar gelaouenn bemdeziek kentañ e kataloneg a voe *Diari Català* embannet adalek 1879). Evit dont a-benn da sevel ur gelaouenn bemdeziek e oa ret dastum arc'hant en araok : 30 000 koumanant a zo bet kavet e berr amzer hag ur bern broadelourien o desu kaset profoù evit skoazellañ. Al livour brudet Joan MIRO da skouer en deus kinniget unan eus e oberennoù evit skoazellañ **AVUI**. Heñvel a-walc'h eo *AVUI* ouzh ar gelaouenn c'hall *LE MONDE*. Tennet ez eus bet 100 000 skouerenn eus an niverenn gentañ, 56 pajenn enni. Tennañ a ra *AVUI* bremañ da 50 000 skouerenn.

Kreñv-tre eo bet a-viskoazh an emskiant broadel e Katalonia. 78 000 km^2 he gorread ha 7,2 milion he foblañs, e voe ur vro binvidik ha galloudus-tre er Grennamzer. Digreskiñ a reas diwezhatoc'h he levezon met un azginivelezh, «renaixença» a anavezas en naontekvet kantved ha kemer a reas ur perzh oberiant er Reverzhi C'hreantel. Kalz bourc'hizion er vro a gomz kataloneg hag a zo broadelourien wirion. N'eo ket disprizet ar yezh evel m'eo bet ar brezhoneg e Breizh ha lod eus en enbroidi o tont eus

Bro-Spagn a zesk ar c'hataloneg, pezh n'eo ket c'hoarvezet alies en hor bro.

Ret eo lavarout ur ger diwar-benn stad an Iliz e Katalonia rak houmañ n'eo ket bet bepred gwelet mat gant ar bobl. E derou ar c'hantved ha c'hoazh da vare ar brezel-diabarzh e voe tangwallet kalz ilizoù ha lazhet beleien ha leanezed (dishefivel-kenañ e oa an traoù en Euskadi e lec'h ma stourmas an Iliz a-unvan gant ar bobl euskarat a-enep d'ar faskourien). Dishefivel-tre eo stad an Iliz hiziv e Katalonia. N'eo ket ken galloudus ha gwechall evel-just, hag emdroet he deus kalz araok hag abaoe Vatikan-II, kalz tostoc'h eo bremañ ouzh ar bobl. E-pad pell o deus stourmet kristenien Katalonia evit kaout un eskob genidik eus o bro. E 1971, en deus kilet gouarnamant Madrid hag anvet eo bet ar c'hardinal JUBANY e Barselona... E-touez an dud brudetañ hiziv e Katalonia ez eus ur beleg, e anv Luis Maria XIRINACHS, hag a stourm a-enep d'ar feulster hag evit ar frankiz en e vro. Eizh yun (147 deiz en holl) en deus graet dija evit e vennozioù ha tremenet en deus 2 vloavezh e toullbac'h. Abaoe Nedeleg emañ o vont-dont a-hed an deiz dirak toullbac'h Modelo evit goulenn dieubidigezh an holl brizonidi politikel.

Splann eo e vo ret da renerien Vadrid reiñ hec'h emrenerezh hep dale da Gatalonia ma ne fell ket dezho koll ar vro-mañ da vat un deiz. Kompren a reont kement-mañ, war a seblant, hag ar roue spagnat Juan Carlos en deus distaget zoken ur brezegenn e kataloneg e-pad e veaj diwezhañ dre Gatalonia, pezh n'en dije kredet den ebet ober da vare FRANCO.

OALED SANT ERWAN

28, STRAED CHARLES BERTHELOT 29200 BREST

Kreizenn sevenadurel, katolik he spered, brezhonek he yezh, a ginnig deoc'h :

Kentelioù brezhoneg digoust
Kaozeadennoù
Ur sal hag ur witrin
Enklaskoù
Tud da vrezhonegañ ganeoc'h
Levrioù da amprestañ
Hag oberoù sevenadurel forzh pegement.

Digor bep meurzh (18 eur da 20 eur)
bep merc'her (18 eur 30 da 19 eur 30)
bep yaou (17 eur 30 da 19 eur)
bep gwener (17 eur 30 da 19 eur 30)
bep sadorn (17 eur da 19 eur)

C'hoariou

Gwenola ROSSINYOL

A **An dresadenn-mañ a c'heller ober hep sevel ar c'hreion diouzh ar paper hag hep tremen war ul linenn all.**

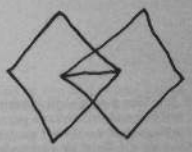

B **Penaos ober evit tresañ ar steredenn-mañ hep sevel ar c'hreion diouzh ar paper hag hep tremen war ul linenn all ?**

O tilec'hiañ 3 eus ar c'helc'hioù-mañ hepken e c'heller eilpennañ an dresadenn-mañ. Penaos ?

Diskoulmoù : pajenn 23

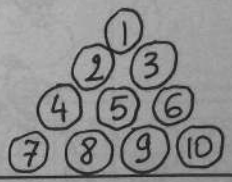

Buhez sevenadurel e Bro-Naoned

MEZHEVEN

5	Fest-noz e Norz-war-Erzh
6	Fest-noz er Groazig
10/24	Pemzektez Keltiek en Naoned
11	Arvestadeg koroll e Kerc'hfaou (Kilher Ballet)
12	Fest-noz e Madalen-Wenrann
12	Fest-noz e Kervaled
14/19	Gouelioù ar straed Kervegan
20	Gouel Sant-Yann e Teillé (Kelc'h Keltiek Teillé)
20	Gouel ar Sicaudais (Bretagne Vivante)
24	Gouel Sant-Yann e Kastell an Duged
26	Fest-noz e Santez-Lus (Kelc'h Keltiek Ourvez)
26	Fest-noz e Sant-Nazer
26	Fest-noz e Sucé
27	Korolladeg vreizhat en Eskobleg

GOUERE

1/7	Devezhioù-studi ar sonerezh breizhat
4	Gouel ar Gorriganed er Poullig-Gwenn
7	Prezegenn gant Gweltaz JAFFRENNOU diwar-benn an delenn geltiek en Naoned
10	Sonerezh folk ha fest-noz e Machikoul (An Endreziz)
10	Fest-noz e Plouesi (Gwenn Rann)
10	Fest-noz e Gwennrann (Kelc'h Keltiek Gwennrann)
11	Gouel breizhek e Norz-war-Erzh (Kelc'h Keltiek Norz)
13	Fest-noz er Baol gant an Namnêtes
17	Fest-noz e Kimiag (Ar Vro Wenn)
17	Beilhadeg e Baz-Gwenrann (Kelc'h ar Baluderien)
18	Gouel an Dornadeg e Pierrig (An Endreziz).
18	Gouel e Lesnerag (Kelc'h War-raok)
22	Gouel breizhek e Santez-Marc'harid (Chal ha Dichal)
25	Gouel an Dornadeg er Chevallerais (Kelc'h Sant-Yann)

BRO-SINA

E Bro-Sina e kendalc'h dibaouez ar stourm a-enep da Gonfusius ha skignet e vez bandennoù treset evel houmañ evit diskar e genennadurezh.

Diskouezet eo amañ evel un den fallakr a glask skoazellañ ar vrientinelezh (aristokrateleh) hag ar sklaverezh dre ijinañ ur gelennadurezh kilstourmus.

En div skeudenn da heul ez a da get Konfusius hag e vennozioù. Kavaned a nij en-dro d'e vez dismantret. Soudarded a hej barroù-livañ (hag a oa armoù Konfusius e-unan) evit echuiñ gantañ da vat.

Ne vije ket ezhomm eus kement a vruderezh a-enep dezhañ moarvat ma vije marv-mik mennozioù Konfusius hiziv e Sina...

Diskoulmoù ar c'hoarioù

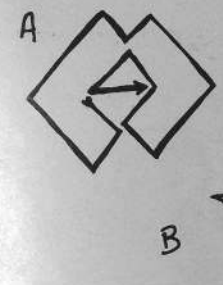

K

Lakaat ar 7 hag an 10 e-kichen an 2 hag an 3 ha lakaat an 1 dindan an 8 hag an 9.

GERIOU-KROAZ

GANT Padrig FAVEREAU

Diskoulm an niverenn gentañ

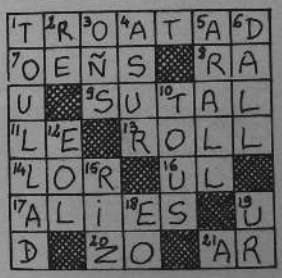

Niverenn 2

A-BLAEN

1. Joa. **2.** Anavezout. **9.** Stumm ar verb *'bezañ*. **10.** Ragany-gour. **11.** War an ahel e tro. **14.** Liamm. **15.** Siwazh ! **20.** Evel ur bugel goude klevet e begement. **22.** Peseurt ? **23.** *‹En em›* e gwenedeg. **24.** Loen a vez lakaet da ganañ ar gousperoù. **26.** *‹Zioc'h›*. **27.** Bured.

A-SERZH

1. Sailhañ. **2.** N'eo na korf na spered. **3.** Ma. **4.** Spoum. **5.** Penn *‹nul›*. **6.** E-kreiz daou. **7.** E-barzh. **9.** Toull-kart. **12.** Bord. **13.** War enaou. **16.** N'eo ket naet. **17.** Gerig lakaet e fin ur frazenn, da bouezañ warni (kemmesket). **18.** N'eo ket digor. **19.** Lakaet e vez da barañ war un dra bennak pe war unan bennak. **21.** Drougiezh ouzh unan bennak. **25.** Gerig evit nac'hañ.

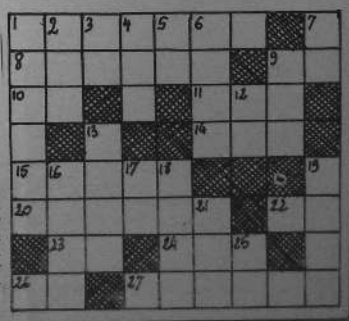

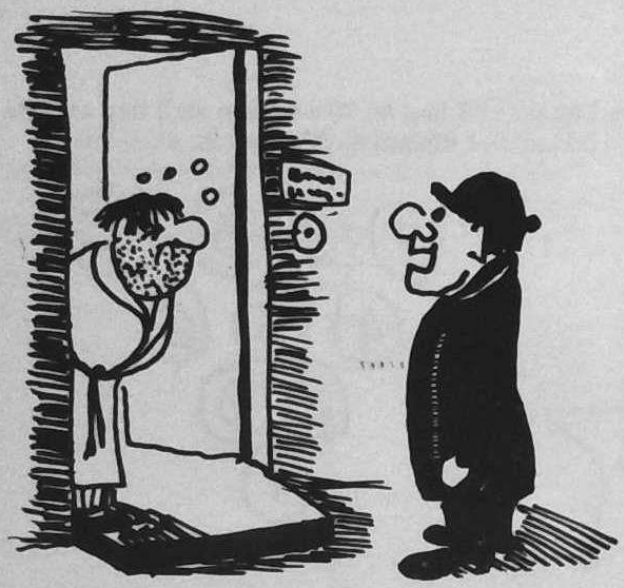

AOTROU DOKTOR, N'HELLAN KET KOUSKET !

PAS ER SAL-DEGEMER, MAR PLIJ ! DEGAS AN DRA-MAN ER SAL-DEBRIN !

DEVEZHIOU-STUDI AR BREZHONEG

5-10 a viz Gouere	«CRASH COURSE» e skol-Veur Breizh Uhel (Roazhon) Secrétariat de la Formation continue - Université de Haute-Bretagne Avenue Gaston Berger 35043 RENNES Villejean
5-10 a viz Gouere Emskrivadurioù	Devezhioù-studi Emglev Kristenien Vreizh An Ao. BLANCHARD, Person - Ti-Person 56310 KISTINID
18-31 a viz Gouere Emskrivadurioù	KAMP ETREKELTIEK AR VREZHONEGERIEN e Ti-Kendalc'h (St-Visant) Anna ar BEG - 12, Ru Astor 29000 KEMPER
18 Gouere-2 Eost Emskrivadurioù	Kamp Brezhoneg Yezh Vew evit ar vugale (6-15 vloaz) e Karaez Yann-Ber DUVAL, Kergariou - PLOUNEVEZEL 29270 KARAEZ-PLOUGER
22-26 a viz Gouere Emskrivadurioù	Kamp A.B.E.G. (Ar Brezhoneg er Gêr) e Sant-Nikolaz-ar-Pelem Garmenig IHUELLOU-AR MENN - 15, Allée des Frégates 22000 ST-BRIEG
1-15 a viz Eost Emskrivadurioù	Kamp SKOL AN EMSAV e Ploveilh Andrev GWALIG - 63, Hent Pont'N-Abad 29000 KEMPER
23-28 Eost Emskrivadurioù	Kamp-studi ar gwenedeg aozet gant KENDALC'H e Kistinid Itron PETITBON - 7, Cité du Parco 56400 AURAY
30 Eost-3 Gwengolo Emskrivadurioù	Devezhioù-studi AR FALZ en Uhelgoad Sekretourva AR FALZ - Straed Kan ar Gwez 29210 PLOURIN-MONTROULEZ
1-15 a viz Gwengolo Emskrivadurioù	Staj war-ar-maez aozet e Plouared gant SKOL AN EMSAV Evelyne RAOUL - Kervoucher 22420 PLOUARED
6-11 a viz Gwengolo Emskrivadurioù	Devezhioù-studi Emglev Kristenien Vreizh Ao. BLANCHARD, Person - Ti-Person 56310 KISTINID

ha meur a gamp all, en o-zouez ar stajoù war-ar-maez aozet e meur a lec'h gant :

BREZHONEG YEZH VEW (enskrivadurioù : Mikael MADEG, 15, ru St Guenal 29230 LANDIVIZIO)

Directeur de la publication : A. LE BEC - Imprimerie : Copie 22 PEDERNEC
Dépôt légal : 3e trimestre 1976 - CPAP N° 58 032